

Kis lépésben előre

Interjú Pállal

Az interjút készítette: Nagyné Patkós Krisztina

Időpont: 2014. július 13.

Feleségével együtt érkezik, a megbeszéltek szerint. Mindkettejükkel készültem interjút készíteni, azonban kiderül, hogy a felesége istentiszteletre megy, így vele megbeszéljük, hogy majd egy másik időpontban találkozunk. Pál magas, vékony testalkatú. Látszik rajta, hogy valaha sportolt. Világoskék szeme, őszülő haja van. Az arca – mint később kiderül – egy baleset következtében aszimmetrikus kissé. Háta hajlott, arca megtört. Szemüveget visel. Kicsit hadar. Udvarias, nyitott, jól el lehet vele beszélgetni, érződik rajta, hogy jobb idők is megélt már korábban.

A felesége szintén magas, barna hajú, barna szemű, tartása egyenes. Igyekszik megfelelni, helyeselni, mindenben. Nagyon együttműködően beszél a későbbi interjúk találkozást illetően. De most megy a lányával istentiszteletre. Sajnos fél óra kevés egy interjúra vele, ezért nem tartom fel. Távozik. Ekkor Pállal megkezdjük a beszélgetést.

- **Az életére volnék kíváncsi, kérem, meséljen nekem születésétől kezdve.**
- Budapesten születtem, a hetedik kerületben, egy darabig itt éltem. Apám katona volt '56-ban. Én '55-ben születtem, most vagyok 49 éves. Aztán oda mentünk, ahová apámat rendelték. A gyerekkoromat itt meg ott, meg amott töltöttem. Baján kötöttünk ki aztán.
- **Akkor az édesapja sok mindent átélhetett.**
- Nem nagyon mesélt. Én akkor nem tulajdonítottam neki olyan komoly dolgokat, annak idején. Így utólagosan tudok meg dolgokat. A lényeg az, hogy Baján kötöttünk ki. Apám lakást kapott, sofőr volt, anyám velem volt, egyetlen gyerek voltam. Elég beteges voltam kicsinek. Anyám bedolgozásokat vállalt a helyi textilgyárnak. Végezte a kis munkáját, varrogatott. Szóval így szépen felnőttem: általános iskola, középiskola, gimnázium. Aztán felköltöztünk újra Pestre. Én egyébként annak idején nagyon sűrűn jártam ide. Itt van az anyám testvére Pesten. Nagyon sokat jártunk ide, azt lehet mondani, hogy havi szinten jöttünk Bajáról. Ott volt az apám kocsija, azzal jöhettünk. És amúgy is, rengetegszer itt voltunk mindig. Attól függetlenül nagyon jó gyerekkorom volt Baján is, nagyon jó dolgom volt. Bajáról már nem rendelték sehová apámat, úgyhogy ott már letelepedtünk, megállapodtunk. Elég sokáig éltünk ott, mert én 17 éves voltam, amikor visszaköltöztünk Pestre. Nagyon jó gyerekkorom volt, és nagyon jó emlékeim vannak.
- **Tudna idézni belőle?**
- Nem. Mert annyi van, hogy azt elmondani nem lehet (*nevet*).
- **Csak ízelítőként... Milyen volt a kisgyermekkor, hol éltek?**
- Földszinti udvaros házban éltünk. Ott lakott egy osztálytársam is. Velem egykorú gyerek lakott abban a házban több is. Körülbelül 8 ház volt. Ez ilyen szalagház volt, utcai fronttal. Volt egy ilyen U alakú épület, száz méter hosszú volt. Kimondottan kényelmes lakás volt. Külön vécé, külön fürdőszoba, külön spejz, konyha... Akkora konyha volt, mint kétszer ez a szoba (*a szoba, amiben beszélgetünk 2x2 méteres*). A szoba az 5x7 méteres volt, akkora volt, mint egy hodály. Aztán amikor úgymond kamaszodtam – nem serdültem, kamaszodtam – hogy ne egy légtérben legyek a szülőkkel, annyit csináltam, hogy fogtam – apám azért ugye segített – a szekrénysort, ami a szobának a tulsó végén volt, azt a szoba közepére tettük, és az volt az én külön

szobám, bejárattal. Zongoráztam, hat évig zongoráztam. Rengeteget sportoltam, öttusáztam. Ez mind ott történt.

- **Óvodába járt?**

- Hogyne! Igen, elég jól emlékszem rá. Anyám nem hitte el, hogy olyan régre vissza tudok emlékezni, még a mandulaműtétemre is, amikor két, két és fél éves voltam. Emlékszem rá a mai napig. Anyám alig hitte el, pedig elmondtam neki. Arra is, amikor bevitt, arra is, amikor elhozott. Pedig emlékszem, nagyon tisztán. Bennem maradt az élmény, meg a rengeteg óvodáskori élmény.

- **Jó élmények?**

- Nagyon. *(nevet)*

- **Meséljen róluk!**

- Például akkor voltam három éves. Anyám húzott szánkóval az óvodába, körülbelül 800 méterre laktunk. Tél volt. A középiskola mellett volt a tagóvoda. És a járdán mentünk, és amellet volt egy kis árok. A szánkónak az egyik talpa belement. És úgy, ahogy volt, belement, beleborult az árokba. *(nevet)* De volt sok pici, nem akarom mind elmondani. A későbbiekben volt sok, rengeteg, zongoráztam, sportoltam, tanultam, rengeteget olvastam, nagyon szerettem a zenét. Jártam koncertekre, meg mindenhova.

- **A család is zeneszerető volt?**

- Nem annyira. Én inkább. Másak voltak. Apám dolgozott, anyám is vezette a háztartást, én elég szabad kezet kaptam. Önálló voltam. Annyira önálló voltam, hogy apám szülei azok Somogyban laktak. Apám somogyi volt, ott született. Apám nagy karrier előtt állt, ki akarták küldeni Moszkvába. Hogy mondjam? Katonai Akadémiára. Amikor elvégezte a főiskolát, akkor nem tudom, hogy hányan vizsgáztak, apám alhadnagyként vizsgázott le. Szóval egészen idáig eljutott. Nem ilyen harcászati dolgokkal foglalkozott, hanem a hadtáppal. Logisztika ugye *(nevet)* de jól csinált mindent. Őneki megvolt a saját maga beállítottsága, anyámnak is. Nem tudtak engem tanítani. Én tudtam őket tanítani, mert én mindent megtanultam.

Baja nagyváros volt, rengeteg haverom volt, és rengeteg dolgot kitaláltam, bicikliztem, utaztam, szóval én nem tudtam egymagam megmaradni. Volt, hogy száz kilométert megtettem. Soha nem jártam olyan helyeken, a madár sem járt arra. Szóval mindenhol ismerkedtem, meg közösen is csináltunk dolgokat. Szóval, hogy egy példát mondjak. Reggel elmentem, elintéztem a dolgaimat. Délelőtt segítettem anyámnak, ha kellett, persze. És olvastam a nyári szünetben. Rengeteget. Olyan listáim voltak. Volt egy füzetem, amibe sorba írtam, amiket olvastam: szerző, cím. Egy szünidő alatt 65 könyvet olvastam ki. Ez akkor történt, amikor nem tudtam semmi mást csinálni. Volt, hogy egyszerre három-négy könyvet olvastam, nem tudom, milyen alapon, de teljesen tudtam követni a szálakat. Most már nem, most már csak egyszerre egy könyvet olvasok. Azzal kelek most is, azzal fekszem. Napközben is mindig van nálam egy könyv, meg rejtvény *(nevet)*.

- Amikor ideköltöztünk Pestre, akkor itt fejeztem be az érettségit, az utolsó évet. Utána elmentem szakmát tanulni, elektronikai műszerész szakmát. Megszereztem a végzettséget, és utána elhelyezkedtem egy gyümölcsforgalmazó cégnél. Déligyümölcs kereskedelem volt, akkoriban az monopolkereskedés volt. Akkor a déli gyümölcsöket csak ott lehetett beszerezni: banán, narancs, citrom. Mindenféle ital, meg dohányáru, ilyesmivel foglalkoztam. Én ott egy karbantartási részlegen voltam. Részben mechanikus, részben elektronikus dolgokkal foglalkoztam. Közben megnősültem, 35 éve vagyunk együtt. Én 24 voltam, a nejem a házasságkötés után nem sokkal volt hús. Most lesz az évfordulónk pár hét múlva. Szóval ő akkor épp a húszat töltötte be. Négy év volt köztünk. Nagy szerelem volt, meg minden. És akkor anyósomhoz mentünk lakni, Budára. Ott laktunk már előtte egy picivel *(nevet)*. És következő év márciusáig

laktunk ott, kábé kilenc hónapot. '80-ban elköltöztünk onnan. Kaptunk akkor egy 12 m²-es szobát egy intézményben, ahol ilyen szobákat adtak fiatal házásoknak elsősorban, ez egy külső kerületben volt. Ott laktunk '84-ig, ott született a lányunk, a fiunk. Akkor aztán vertem a tamtamot a XVII. Kerületi Tanács íróasztalán. Minden évben adogattam be a módosítót. És hitegettek, hogy még, még, még egy kicsit kell várni. Aztán fogtam magam, mentem a polgármesterhez. Nem szó szerint vertem az asztalt, de rendesen odapakoltam. Nem tudom, kinek, az elnöknek, vagy elnökhelyettesnek. Akkor még elvtárs volt. No, ahhoz képest tíz napra megkaptuk a lakást. Olyan értelemben kaptuk meg a kiutalást, hogy megmondták, hogy milyen épület, milyen helyrajzi szám, melyik kerület, utca. Igen ám, csak akkor azt az épületet építették. No de akkor már nem volt veszélyes, meg is voltam nyugodva, meg is volt az átadási határidő, be is jelentkeztem, igazoltam magam, hogy én leszek én. Tehát egyben volt a ház, akkor még olyan belső utómunkálatok voltak. Fogtam magam, kimentem a helyszínre. Vadi új lakások voltak, nem házak. Volt egy szinten garzon is, meg másfél szobás, meg három és fél szobás lakás, tehát 82 m²-es. A miénk 37 m²-es volt. Szóval nagyon klassz kis lakások voltak ott. És kimentem, még amikor nem is költöztünk. Nézegettem a papírt, hogy hányas épület. No, annyit tudtam, hogy második emelet. Fölmentem a második emeletre, megnézem, hogy egyáltalán mire számíthatok. Bementem a lakásba, és kiderült, hogy abba a lakásba mentem be, amelyikbe aztán költöztünk. Teljes véletlenül. (*mondja vidáman*). Nem volt kiírva semmi. És bent voltam a szobában, még tapétázva sem volt. Utána egy hónappal később is megnéztem, utána már majdnem teljesen készen volt. Már akkor nem tudtam bemenni, le volt zárva. A portástól kérdeztem, hogy melyik lakás lesz a miénk, akkor már mutatta. Ó hát én azt ismertem, már jártam is ott. Véletlenül pont abban a lakásban.

Szóval elköltöztünk a két pici gyerekkel.

- **Mennyi idősök voltak a gyerekek?**

- A lányom '81-ben született, a fiam '84-ben. Úgy oldottuk meg, hogy emeletes ágy volt, és mellette még otthon dolgoztunk is. Még az előző lakásunknál volt egy szomszédom, és annak az öccse dolgozott egy cégnél, ahonnan éppen eljött, és megkérdezte, hogy nem lenne-e kedvem odamenni az ő helyére. Mondom: „*Persze, hogy lenne*”. Nekem nem volt olyan képzettségem, de jó volt a kommunikációs készségem. Belerázódtam, és nagyon jól csináltam szerintem. 11 évig voltam ott. Körülbelül háromszor annyit kerestem, harmadannyi munkával. Gyakorlatilag előtte se fizikai munkát végeztem, hanem a kettő kombinációja volt. Tulajdonképpen észnél kellett lenni, mert vezérlések voltak, meg ilyesmi, de egy laza mozdulattal otthagytam azt a dolgot. Gépkocsi használat volt, volt kocsim. Addig mind a ketten dolgoztunk, de aztán már csak én dolgoztam, mert én el tudtam tartani az egész családot kényelmesen. És a feleségem a gyerekekkel elvult. Ők is betegesek voltak, mint én annak idején. Mert ugye én egy hetet jártam óvodába, aztán egy hetet voltam otthon. De ahogy betöltöttem a hat éves kort és iskolába kerültem, alig voltam beteg.

Amikor odaköltöztünk, teljesen új lakás volt, és két és fél hónapom volt arra, hogy beköltözzünk abba a lakásba. A lakást megkaptuk '83 októberben. Apránként, ami kellett, mindent megvettem: szőnyeget, bútort, szekrénysort. Mindenfélét megterveztem, mit hogyan, hová, a mosógépet is, mindent. Lényegében, amikor elköltöztünk az előző lakhelyünkről a családdal, akkor gyakorlatilag beültünk az autóba a családdal és mintha elmennénk vásárolni. Minden megvolt már, minden el volt rendezve. Odamentünk, kinyitottam a lakást: „*Tessék!*” Ennyi volt a családnak. Nekem nem, mert mindent oda kellett hordani, beépíteni, gyakorlatilag készre lett csinálva a lakás. Gyakorlatilag ágynemű, ruhanemű, minden ott volt a lakásban. A

nejem gyakorlatilag ott sem volt. A nejem egyszer látta a lakást, de csak annyi. Szóval mindenféle nehézség nélkül sikerült átköltözni.

No, most szépen mentek a dolgok, ahogy kell. Volt egy olyan időszak, hogy az ottani gondnokunk szólt, hogy van egy olyan lehetőség, ha érdekel bennünket – ő Csepelen lakott, ketten volt a férjével, és őneki az a lakás nagy, nehéz fenntartani, fűteni kell, cserépkályha, ilyesmi. Kisebbre szeretné cserélni a lakást, és hogy nem-e érdekel bennünket ez a csere. No, jól van, megnézem, elmentünk a nejemmel, megnéztük. Mi akkor a második emeleten panelban laktunk. Én nem szerettem soha magasan lakni, mindig földszinten voltam, és mindig volt kertünk. A panelházunkkal szemben volt egy óvoda, lejöttünk, és majd beestünk az óvodába szó szerint. Oda járt a lányom, a fiam. Muszáj volt a közösséghez szoktatni őket, mert dolgoztunk. A nejem is dolgozgatott, amikor éppen nem a gyerekekkel volt elfoglalva. És akkor én már üzletkötő voltam, elég sok szabadidőm volt. Akkor én a hét napból öt napot saját magam rendelkeztem, vállaltam bedolgozói munkákat is. Úgyhogy nekünk az a lakás egyszerre volt lakás, meg műhely. Nem tudom, hogy mennyire volt ismerős a dolog: keresztorszás? A butikos rendszer idején, a '80-as évek elején, a maszekos, a butikos megvette az anyagot. Akkor voltak a nagy kötések. És mi azt olyan motringra rátettük az egészet. Ráraktuk egy állványra, volt egy ilyen dob, amibe befűztük a szálat, és volt egy ilyen viaszos valami, hogy csússzon. Akkor gyakorlatilag fel lett tekerve. Az lett föltekerve a kötőgépre, és abból lett a pulóver. No, mi ezzel foglalkoztunk másodállásban. Ott a lakásban csináltuk ezt,

- ketten. Én ugrottam oda az orsóhoz, utána ő. Szóval ezt folyamatosan kellett csinálni, négy fejes volt ez a szerkezet, és körülbelül öt perc alatt lement egy tekerés. Szóval elő kellett készíteni. Ezt le, azt föl, összekötni a szálat, szóval együtt csináltuk. Egy tekerés, egy motring, az orsóra feltekeredik, három-négy szálból állt. Szóval azt mindig kötni kellett, pótolni, azt csináltuk mellette.

Akkor még Csepelen elkezdtem műanyag tasakokat, szatyrokat csinálni, mert láttam benne fantáziát. És mellette volt egy ilyen lehetőségem, hogy akkor már a XVII. kerületben voltunk, faforgácsot csomagoltam, és vittem kisállat kereskedésekbe. És bejött. Először egy bolt volt, utána kettő, utána nyolc. Közben elköltöztünk a XVII. kerületbe. Ott is szerét ejtettem annak, hogy akkor már nagyobbban csináltam. Jártam én forgácsért, becsomagoltam, nagyon jól ment, és mellette dolgoztam, és rengeteg időm volt, tudtuk ezt folyamatosan csinálni.

No, mikor Csepelen laktunk, azt a lakást teljesen felújítottam, közel egy milliót belefeccöltem. Bevezettem a gázt. Ez tanácsi lakás volt. Udvarom volt, garázs is volt. Az olyan jó állapotban volt (*nevet*) na, mondom, ezt kipróbálok. Beálltam a garázsba, hogy elfér-e benne az autóm. Hát elfért benne (*nevet*). Másnap reggel, mikor nyitom ki az ajtót, mint tulajdonos, a garázsajtó a kezemben maradt. No, mondom akkor most itt a vége ennek. Akkor nem hogyhívjakoltam, megcsináltam. Autó kellett, rengeteget mentem. Gyakorlatilag a Duna vonalától: Gyula, Békéscsaba magasságáig, Szolnok, Jászberény, Budapest.

- **Mi volt az üzletkötői állása? Mivel kereskedett?**

- Ez ilyen fonott termékek értékesítése. Ez nekem egy, maximum két napos elfoglaltságot jelentett. Amikor belerázódtam ebbe a dologba, akkor már olyan rutinom volt. Már vagy 120 helyre jártam. Nem közértről közértra jártam. Házalni házaltam, végül voltam végül is, régen így hívták ezt a szakmát. Van ennek több neve tájszavakkal, végül is üzletet kötöttem. Szóval olyan kapcsolataim voltak már, hogy az üzletek kétharmad részének elmagyaráztam, hogy mi az, ami újdonság van, vagy régi. És akkor megállapodtunk szóban, hogy milyen értékhatárig és milyen árut küldök. Szóval én tetszés szerint állítottam össze a nekik küldött árut. Megkaptak bélyegzőt,

aláírást. Megkapták, amit akartak, persze úgy, hogy nekik is jó legyen. Annyira begyorsítottam ezt az egész utaztatást, hogy amit én egy nap alatt elvégeztem, azt körülbelül három és fél nap alatt kellett volna elvégezni, annyira sikeresen bevált a módszerem. Mindig olyan árut vittem, amit ő is sikeresen el tudott adni, tehát hamarabb végeztem. A többi idővel azt tettem, amit akartam. A munkahelyemre nem nagyon kellett bemennem, csak két héten egyszer a termelési értekezletre. Ez úgy volt nálunk, hogy megcsináltam egy bizonyos útvonalat. Volt négy-öt útvonal. A cég Budaörsön volt, én Dél-Pesten laktam akkor, meg utána is még. Körbejártam: behoztam a Keleti Pályaudvarra a rendeléseket, a papírokat, és leadtam. Volt ott egy munkatárs, akinek leadtam a rendelést időben. Meg volt határozva, hogy hol, hány órákor. Odavittem, kész, és már vitték is az árut. Volt, hogy még aznap, de volt, hogy egy hónap múlva. Szóval ez így ment. Annyi kötöttségem volt. Akkor még a Váci utcában volt a központunk, meg volt a raktár. És teljesen szabad kezet kaptunk. 50-en voltunk abban a cégben a portástól az igazgatóig. Egy nagyon remek kis cég volt. Minden évben volt jutalom, kedvezményes vásárlási lehetőségek, egy évben kétszer-háromszor is. Azt vettem, amit akartam, nem volt meghatározva, és 90%-os engedménnyel. Szóval 10 %-ot fizettem be. Vettem én nádgarnitúrát, könyvespolcot, újságtartót, asztalt, fotelt, mindenfélét. Abból volt a mi berendezésünk. Ott 11 és fél évet dolgoztam. Az egy olyan munkakör volt, hogy kihalásos alapon lehetett bejutni. Nem volt olyan, hogy egyik héten jön a kollega, a másik héten meg megy. Na, akkor már lehetett érezni azt a bizonyos leépülést, a rendszerváltást követően. A rendszerváltás után mindenki azt csinált, amit akart, mindenki ahhoz kezdett, amihez akart. No, az az igazság, hogy ez a cég egész profilja volt, hogy kettő volt ilyen az egész országba. Nekünk volt ilyen szövetkezetünk, tagszövetkezetünk, ahol ipari mennyiségeket gyártottak egyik és másik fajta áruból. És azt mi beszállítottuk a raktárakba, és úgy lehetett megoldani az árukapcsolást, hogy terítettünk mindenkől egy kicsit, és akkor elment egy bizonyos szövet. Négyen voltunk kereskedők az egész országban. És leadtuk a rendelést, kiszállították, kaptuk a fix pénzt, a jutalékot, és na... szóval eltelt az idő, és aztán már nem ment a dolog, mert mindenki mindennel foglalkozott, mert olyan konkurensok voltak, a multik mindennel foglalkoztak, amivel mi. És mindent lehetett kapni, amit mi is forgalmaztunk. És nem bírtuk a versenyt, szép lassan leépült a dolog. És nem elküldtek, hanem megbeszéltük, hogy mivel én voltam ott a legfiatalabb – volt egy nálam fiatalabb, de ő már négy vagy öt éve ott dolgozott. amikor már én odakerültem -, megkértem rá, ha lenne rá mód, akkor menjek a ... fenébe (*mondja halkan*). Nem volt értelme a munkának, mert leutaztam 250-300 kilométert, és annyi árut adtam el – nemcsak én, mindannyiunk harmadannyit. Nemcsak én, mindegyikünk. Szóval akkor eljöttem. De tudva azt, hogy nekem ott a háttér. Gyönyörűen ment a dolog. Azzal is pont így jártam idővel: jöttek a nagykerék, és szintén ilyen motringokat szállítottak, mindenféle szatyrot, zsákot, meg akváriumkavicsot, forgácsot árultak mások is. Szóval ott voltak a nagykerék, és épültek le az üzletek. Volt olyan, hogy megfutott a szekér, aztán lejjebb ment. Nekem is volt olyan, hogy nyolcvanvalahány üzletemből – még vidékre is szállítottam nagytételben, lement az üzleteim száma harmincra. Volt, akinek már megvolt a saját szállítója.

Szóval ez az egész vezetett arra, hogy először a munkahely szűnt meg, aztán a másodállás. Tönkrement, egyszerűen nem lehetett csinálni. Ellehetetlenült. Én megszoktam egy bizonyos életritmust, életnívót. Ennekem minden megvolt, gyakorlatilag nem akarok dicsekedni: 5 autóm volt (*hatásszünetet tart, mosolyogva néz*). Elég, ha így mondom?

Volt ismerősöm, aki ajánlotta, hogy milyen jó az autója, vegyem meg. Tudtam, hogy jó az ára, ha ott állt egy hónapig, ott állt, aztán eladtam. Kerestem rajta. Volt, hogy csak egy napig volt ott, át sem írtam. Volt egy kisteherautóm, azzal magam szállítottam dolgokat, teljesen önellátóra rendezkedtem be. Na, szóval az is megszűnt. Ezt a nívót tudtam tartani egy darabig. Utaztunk a nejemmel. Egyszer csak elfogyott a kis pénzecském, és egyszer csak azt vettem észre, hogy néhány százezer forint tartozásom van. Lakásrezszi, meg ez, meg az. Eladogattam mindenfélét. Magnetofont, tévét nem, egy autót is megtartottam. És szóval szép lassan annyira elhatalmasodott ez a téma, hogy azt vettem észre, hogy már a földön ülök. Mentsük, ami menthető: úgy volt, hogy elveszik a lakást tőlünk, elcseréltük egy kisebbre. Az is tanács volt, a X. kerületben, de egy rendes lakás, egy szoba-konyha volt, gyönyörűen felújítva. Mondjuk ez '87-ben volt teljesen felújítva.

- **Amelyik lakásból átköltöztek ide, az mekkora volt?**

- Az egy kétszobás lakás volt: külön szobák, két egymásba nyíló nagyszoba volt. 57 m²-es gyönyörű lakás volt. Nagyon nagy volt, nagyon jó volt az elosztása. Annak volt a legjobb a területe. Az udvart szinte uraltam - volt külön sövény, autó, hintaágy. Mindennek volt helye külön, az autónak is. 20-25 m², amit én tudtam használni az udvartól, az biztos. Beálltam a kocsival, autóbejáró volt, ilyen kapualj. Úgy parkoltam be, hogy itt parkoltam be, és ott volt a lakásajtó, ahol tetszik ülni. *(mutat közelre)* Kiléptem, beléptem. Csináltam egy szép nagy garázst, 5x7 méterest. Nagyon-nagy. Ott volt nekem raktáram, műhelyem, ott lehetett dolgozni.

Szóval lecsitult minden, nem érte meg már dolgozni. Amikor elkezdtem, akkor egy portékát adtam 2 forintért, a vége felé már adtam 20 forintért, de nem volt rajta annyi hasznom, hogy megérje. Mert annyira inflálódott a pénz, és nem lehetett árat emelni, mert akkor elment a vevő, mástól vásárolt. De muszáj volt. Már elmentem volna egy normális munkahelyre dolgozni. Volt, hogy egy hétig nem mentem sehová, csak dolgoztam, dolgoztam, feltöltöttem. Aztán egy hónapig nem csináltam semmit, csak szállítottam az árut, rengeteget. Volt, hogy egy nap kettőt-hármat fordultam, hogy az igényeket ki tudjam elégíteni. Ez is, ahogy megszűnt, elcseréltük a lakást egy kisebbre. Kaptunk rá egy kis pénzt, abból kifizettük a tartozásainkat, az alapvető dolgokat én befizettem, a gázt, a villanyt, mindent. Abszolúte rendesen adtuk át a házat, ki volt festve, parketta is meg volt csiszolva, halszákamintás volt, gyönyörűen lelakkozva. Úgy nézett ki, hogy nagyon... Magát a vizes blokkot, a konyhát, a fürdőt, a szobákat is szépen kifestve. A követ is rendesen megcsináltam. A fürdőszobában is abszolút komplett berendezés volt, külön volt egy kis tároló helység, meg a fürdő helység. Ott csináltam egy kis átalakítást, mert nem lehetett elférni. Különvettem a fürdőből a vécét, külön a fürdőszobát. A fürdőszobát úgy megnagyítottam, hogy L alakú lett a fürdőszoba, 1,90-es kád lett benne, végig tudtam benne feküdni. Nem ülőkád volt. Fürdőszobaszekrény volt, falra felszerelhető, egy méteres volt a tükör, a mosdó is jó széles volt. A szekrény műgyantás volt, vízálló, kis fiókokkal, polcokkal. Ott volt a mosógépem, úgy volt megcsinálva, hogy volt egy kis ficak, ahová betettem a mosógépet. A gázt bekötöttem a lakásba. Nagyon praktikus volt az egész lakás.

Utána Kőbányára költöztünk, ott már nem tudtunk semmit sem csinálni. Munkám sem volt, nem kaptam. Közben az egészségem meglehetősen meggyengült. A gyomrommal volt egy kis probléma.

- **Fekély volt?**

- Hát kezdődő... Elég sokat ittam, ezt hozzáteszem, nem festem magam, nem fényezem magam. Megtehettem, volt mindenem, sofőröm volt, én is mentem. De ha olyan volt, akkor nem estem kétségbe, hogy most mi van. Mert a szomszédom jött át nekem dolgozni. Volt, hogy hárman dolgoztunk. Mindig volt rá lehetőség, ha hirtelen kell,

vagy megszaladt, akkor szólok, és akkor ő jött, és én fizettem. No, most ez az ismerősöm jött, szépen beültetem, mentünk.

Ott a másik helyen már nem csináltunk semmit, csak éltünk, lézengettünk, elvultunk, és ott ugyanúgy beleestünk ebbe az úgynevezett eladósodásba. És addig, addig, addig ment ez a dolog, hogy úgy volt, hogy el akarják venni tőlünk ezt a lakást.

- **A feleségének sem volt munkája?**

- Nem, előtte nem volt, mert eltartottam, nem tudott dolgozni. Csinált vállalati bedolgozást. Ő varrónőnek készült, nem készült, tanult, de nem fejezte be az iskolát, nincs is szakképesítése. Háziasszony szinten elvarrogatott, a háztartást vezette, unatkozgatott. Mondtam neki, hogy csináljon dolgokat. Na és bevállalt ilyen bedolgozást. Kibéreltem neki egy ipari varrógépet, ő meg termel, és keres, amennyit keres. De annyit nem tudott megtermelni, hogy a gépnek a bérleti árát ki tudjam fizetni. No, akkor mondtam, hogy akkor inkább hagyjuk ezt, és abba is hagyta. Végül is nem dolgozott, meg a gyerekekkel elvult, meg nem kellett.

- És akkor ott is bekerültünk ebbe a körforgásba, hogy tartozásunk lett. És ott is belekerültünk abba, hogy nem felszólítottak, hanem üzengettek, hogy ez nem lesz így jó, mert háromszázezer forint tartozásunk volt. No, summa summarum, ezzel elment egy fél évünk, hogy mit csináljunk, mit csináljunk. Eladjuk, meg akarták venni már. És nem bírtam kölcsönkérni, nem is volt nagyon kitől. Akkor még a szüleim éltek, ha tudtak volna segíteni, akkor megmaradunk, talán még most is ott lakunk. Annyira hirtelen jöttek ezek a dolgok, meg beteg is voltam, hogy eladtuk a lakást, olyan hármascserét csináltunk. Egy ingatlanoson keresztül csináltuk ezt az egészet. Eladtuk ezt a lakást, attól függetlenül, hogy tanácsi volt, de legális volt, mert rendesen működött minden. Akinek eladtam, ma is jóba vagyunk, ma is ott lakik, felújította a lakást, meg kifizette a hátralékot. Amit kaptunk még pluszba, elraktuk magunknak és elmentünk albérletbe. Akkor kezdtem el alkalmi jellegű munkákat végezni. Elmentünk a köztisztaságihoz, a közterület-fenntartóhoz, utcát separtem, nem szégyeltem. Nagyon jól ment, fix helyem volt, akármikor mentem, felvettek. Akkor megint közbejött valami, nem tudtunk dolgozni. Az albérletet meg eladták a fejünk felől. Nagyon jó helyen laktunk, a IX. kerületben, és ott dolgoztunk, ott volt a munkahelyünk. Az illető meg eladta a lakást a fejünk felől. Eladta. Nagyon jó kis szoba konyha volt, felújítva meg minden, de eladta. Beköltöztünk, ott laktunk egy évig majdnem. No, akkor nagyon szépen éltünk, volt pénzünk is, munkánk is volt szépen. Aztán amikor az albérletből el kellett jönnünk, akkor egyik hónapban itt laktunk, a másikban ott. De nem jött be (*elhallgat*). Nem voltak jók. Volt olyan például, hogy különálló épületben laktunk, egyszobás volt, volt villany, sőt meleg víz is volt, bojler. De olyan lakás volt, hogy a gázcsőről csöpögött a víz, nyirkos volt nagyon. Szóval mindegy, jó pár albérletet megjártunk.

Az igazsághoz hozzátartozik, hogy a sógorom nagyon kitolt velünk annak idején, mikor albérletbe költöztünk, egy nagyobb összeget adtunk neki kölcsön. Ő a nejemnek a testvére, az édestestvére. Hát mondom: „Jó!” Ismerem, hogy dolgozó ember. Azt a pénzt a mai napig nem adta meg. Az igencsak sok pénz volt akkori érteken is. Mai nap a dupláját érné biztosan. Azért meg akárhol kapnánk még lakást is. És elfogyott a pénzünk. Elkezdtünk szállón lakni, mert előtte kint laktunk az utcán. Fú, nagyon lesüllyedtünk, ismerősöknél voltunk. Az utcán nem voltunk... de voltunk napokat azért. De mindig sikerült úgy elhelyezkednünk.

- **Ez a gyerekekkel együtt volt?**

- Nem, nem, addigra ők már az iskolával végeztek, önállósultak. Kőbányán még velünk laktak, de már intézték a saját dolgaikat.

- **Mikor Kőbányára költöztek, akkor a gyerekek mennyi idősök voltak?**

- 1999. december 21-én költöztünk, akkor volt 18 a fiam, 16 a lányom. Gyakorlatilag mi még ott laktunk 2006-ig. Akkor már mind a ketten nagyok voltak. A lányom nagyon hamar önállósult. 16 éves volt, nagyon jó iskolai eredménnyel. Terhes lett. Mire kiderültek a dolgok, annyira előrehaladott volt az egész, hogy már meg kellett, hogy tartsa, de nem volt gond, mert nagyon jó állapotban volt, egészséges volt. Gyönyörűen kihordta. 16 és fél éves volt akkor a lányom. Most 17 éves az unokám, most megy harmadikba, fodrász lesz, fodrász szakmát fog szerezeni. Nagyon jó a mai világban, az egy nagyon jó szakma. Nem összeköttetés, de ismeretség által. Úgyhogy szerencsém volt, jól csinálja, és jól is fog járni vele. Akkor ő elköltözött a gyerekekhez. Utána az apának a nagyanyja vállalta a gyámságot. Akkor a lányunk még nálunk volt, de ő volt a gyámja, járt hozzá, de ilyen csavarok voltak a dologban.

A fiam szintén középiskolás volt, ott részben okolhatom magamat is. Nem kellőképpen figyeltem rá, mint utólag kiderült. Többet járt az iskola mellé, mint iskolába. Elment az iskolába rendes, szabályos időben. Rendes szabályos időben meg is jött. Közben egy plázában múlatta az időt többek között, meg itt, meg ott, meg amott.

- **Mit csinált?**

- Gépezett, meg dolgozott, seftelgetett. No, mindegy, szóval elment a haverjával. Elmentek pecázni, meg mindenféle. Amikor kiderült, akkor kérdeztem, hogy a sulival mi lesz? Mondja: „*Osztálykirándulás lesz.*” És elmentek pecázni. Én nem tudtam meg, csak amikor üzentek az iskolából. Eszem ágában sem volt kételkedni abban, amit mondott. Nem volt vele semmi gond. Küldték az értesítést, hogy gond van, nem tudom én, hány óra igazolatlanja volt. És akkor én átírtam másik iskolába. Mondták, hogy jó, megértik, de miért nem ügyeltem jobban a gyerekre. No de hát rendes időben elindult, rendes időben megjött. Nem feltételeztem, hogy gond van. Nem egy hazudós típus volt ő. Mindig megmondta, ha kérdeztem, mi van. Nem hazudott, legalábbis én nem tudok róla (*nevet*). Maradjunk ennyiben. Csináltak egy pár stiklit. No, mindegy, túl vagyunk rajta. Én abban a hiszemben vagyok, hogy jól nevelem őket. No, szóval átírtam egy másik iskolába, ahol ugyanezt eljátszotta. Az az iskola Angyalföldön volt. oda ment volna számítástechnikát tanulni. Elsőként ment volna, mert másodjára kezdte az elsőt. Ott ugyanúgy elvérzett. Amikor oda bementem, én vittem be, mert ugye be kellett írassam. A másiktól ki kellett iratkozni, a másikba be. Fogtam magam, egy nap alatt elintéztam neki mindent. Úgyhogy felvették minden. Ahogy beléptem az iskolába, oda jártam szakmunkásképzőbe, találkoztam a volt tornatanárral. Megismert engem, én is őt. Örültem neki, hogy találkoztam vele. Belevaló srác, nálam pár évvel idősebb volt, amikor én odajártam, ő is fiatal volt. Megismertük egymást. No, örültem, hogy ott tanít. Mondtam is neki, hogy figyeljen már a fiamra, ha a keze közé kerül. Elmondtam neki, hogy milyen stikliket csinált a másik iskolában. Úgy fű alatt majd mondja nekem, amit lát, hogy tudjak róla. És akkor a fiam elment dolgozni, nem járt iskolába. De attól függetlenül mindent megtanult: festést, burkolást, gipszkartonozást, parkettázni is tud, gyönyörűen, linóleumozni. Szóval a burkoláshoz nagyon jól értett. Felvették mindenhová, ahová jelentkezett, nagyon jól keresett, nagyon jól el is költötte. Egész héten azért dolgozott, hogy péntek este elment szórakozni, vasárnap hazajött. Egész héten én etettem, kaját is adtam neki. Aztán mondom neki: „*Ide figyelj, gyerek, egész héten etetlek, tartalak, te meg, amit keresel, elvered a hétvégén! Nemcsak péntek-szombatból áll a hét. Oszd be a pénzedet, hogy legyen kajára.*” Attól függetlenül nagyon talpraesett gyerek, amit akart mindent megvett magának, hétvégén elköltötte. Nem feszültem neki. Annyira jól értett a szakmához, hogy komoly cégekhez elhelyezkedett. Utána elment Franciaországba, már három éve Franciában van, egy komoly cégnél dolgozik, szerződéssel. Most ment

ki a múlt hónapban a családja, már lakásuk van, autójuk. A kisunokám meg most megy iskolába, ott fog kezdeni, már tanulatja a franciát, alapfokon. Egy ismerőséhez ment ki dolgozni, most is egy ismerősével dolgozik, de ő már külön lakásban van. Kiadtak neki albérletet. A franciák nem adják ki könnyen a lakásukat, tartják magukat, megnézik, hogy idegen. De ő már elég szépen beszél. Klassz autója van, full-ra felújított lakásuk van itt Budapesten. Most itthagyják a lakást, fenntartják, nem adják el, nem adják ki, így egyik napról a másikra vissza tudnak költözni. Állják a rezsit, a költségeket.

A lányom meg itt dolgozik egy közértben, a kerületben – nem tudom, mennyire ismerős itt. Ő még, mikor Kőbányán laktunk, a szülés után nem dolgozott, nem helyezkedett el, hanem elment ilyen képzésre. Aztán elhelyezkedett egy közértnél. Ahol most van, van újság, lottó, minden. Dohányáru már nincs, az megszűnt, de mindennel foglalkozott, a hentesárutól a pékáruig mindent átvett, pénzt kezelt, pénztáros volt. Mondom, ezt a lottót is csinálja, tehát megél, és jól csinálja.

- Nem saját boltja van, alkalmazott. De ahol elhelyezkedett, az befuccsolt, mert elég nagy volt a bolt a forgalmához képest. Mert ott is minden tömbház aljában volt egy közért. Egyik helyen kilépek, már egy közért, a másik nem messze tőle. Hát így nem lehet megélni, mert ennyire sok kereslet nincs. Nem olyan sok ember él ott, ahhoz képest. Na, szóval befuccsolt a dolog, és eladták azt az üzletet. Vagy bérelték? Mindegy, itt egy másikba belekezdtek, és őt vitték magukkal. Nem vettek fel mást, nagyon szerették. Az egész boltot egyedül viszi, hétvégén egyedül van ott. Mert van forgalma, olyan házban van ott a közért, ami tíz emeletes ház. Ott van szálló, hotel, lakások, kollégium, saját konyhával. És rengeteg munkás, akik a héten itt dolgoznak Pesten, és mindennap vásárolnak. Munka előtt, munka után oda betérnek, szóval megy ez a bolt. Itt már negyedik éve van. Előtte nyolc évet volt a másik helyen. Meg előtte Kőbányán dolgozott, ott kezdte el ezt a kiszolgálást, nagyon megy neki.

- **És neki is van családja akkor...**

- Igen, neki is van kislánya, 17 éves. Valamelyik szállón voltunk – csak úgy mellékesen mondom – szilveszter előtt eljöttek hozzánk látogatni. Jöttek, hogy minket keresnek. Kérdezik tőlük, hogy kik ők, hát megmondták, hogy a lányunk meg az unokánk. A portás le volt döbbenve. Lejöttünk, ott voltak, elmentek. A portás odajön: „*Most mondja már meg, hogy melyik volt a lánya és melyik az unokája?*” (nevet). Annyira helyesek, szépek, tiszták, csinosak szóval nagyon. A lányomra nem mondaná meg senki, hogy harminchárom éves.

- **A férjével él együtt?**

- Nem, nem házasodott össze, de mai napig is nagyon jóban vannak. Most fog megnősülni a párja, mást vesz el, ők külön vannak. A lányom átment vallásosba. Mindig külön voltak, soha nem laktak együtt, mert nem volt nekik közös lakhatásuk. Egyik ment erre, a másik arra. Mert akkor még együtt voltak, de aztán annyi. De mondom, a mai napig is jól elvannak. A vejem a virtuális vejem – mert van is meg nincs is. No, az az érdekes ebben, hogy a vejem édesanyja és mi is ott laktunk Kőbányán, ott ismerkedtek össze ők. Én gyakorlatilag járok a sógornóm...? (*elbizonytalanodik az elnevezésben*).

- **Nászasszony?**

- Nászasszony? Igen, a nászomékhöz. Ők nekünk dolgoztak annak idején, most mi járunk el hozzájuk. Szóval megvan a kapcsolat, most is tartjuk. Jól van, hát a nászomnak az élettársa meghalt. Jó, hát ő elvált végül is a volt férjétől. Összeállt egy szintén ismerősömmel, és az meghalt – két évvel fiatalabb volt nálam, elaludt. Ennek már három éve. Meghalt a tulajdonos is, akié volt a lakás, tulajdonképpen jóhiszemű jogcím nélküli lakos. Gyakorlatilag ő fizeti a rezsit. Volt egy agyvérzése, és emiatt

nem önellátó, de van egy élettársa, aki az önkormányzattól kap pénzt, mert ápolja őt. Most van folyamatban ez, még az adminisztratív része folyamatban. Nagyon jól elvannak. A rezsit fizetik, de nem az övéké a lakás. Semmiféle közük nincs a lakáshoz. Olyan kötődés sincs, mert a volt élettársa édesanyjái volt a lakás. A volt élettárs nem él, meg az édesanyja sem.

- **Ha nem gond, akkor visszakanyarodunk önökhöz (mondom nevetve). Mondta, hogy a VIII. kerületben éltek egy ideig albérletben, aztán több másik albérlet következett.**
- Igen, mentünk máshová. Utána már semmilyen albérletbe nem tudtunk elhelyezkedni, mert nem volt pénzünk. Akkor kaptunk egy Alapítványtól egy olyan – nem jut eszembe most... (gondolkodik) – valamilyen alapítvány adott egy lakhatási támogatást, ami ilyen bónusz rendszerben működött. Elmentünk valamilyen szállóra, ahol a lakbér mondjuk 500 forint volt, de abból nekem kellett egy részt állnom, a többi az alapítvány fizette. Akkor ott lejárt az időnk, egy darabig nem volt semmi. El kellett mennünk egy másik, harmadik szállóra. Aztán megint sikerült dolgoznunk.
- **Mivel foglalkoztak?**
- Takarítók voltunk egy kft-nél. Minimálbér. Megint jól mentek a dolgok, albérletet vettünk ki. Megint szépen nyugodtan megvoltunk. És 2006-ban kezdődött – 8 éve – megint volt egy ilyen dolog – akkor nem a gyomrommal, mert abból már meggyógyultam. Szóval akkor a szívemmel volt gond, meg a vérnyomásommal. Volt egy szívritmuszavarom és kórházba kerültem. Semmiféle beavatkozás nem történt, megfogták a dolgot, a vérnyomásomat kezelték. Megszűnt a panasz, gyógyszert kaptam. És gyakorlatilag bent voltam a kórházban 10 napig, és 4 hónapig betegállományban voltam. És ahol dolgoztam, ott meg helyettem fel kellett, hogy vegyenek mást. Én voltam a rangidős, három és fél évet ledolgoztam ott. Utánam jöttek, aki már előttem ott volt, mind elmentek. Találtak valami jobbat, vagy valami másért. Szóval én voltam ott már a csoportnak a vezetője. A főnökünk az hol volt, hol nem, megbízott bennem. Viszont, amikor nem voltam hónapokig, a főnököm kénytelen volt fölvenni valaki mást. És amikor én visszamentem dolgozni, rá egy hónapra, vagy két hétre rá, mondták, hogy már nem lehet jönni. No, kész, akkor megint nem találtam munkát. Albérletet föl kellett adjuk, akkor se pénzünk, se munkánk. Akkor egyre inkább csúszunk le, megint hajléktalanszállón laktunk. Akkor megint, amikor volt egy kis jövedelmünk, akkor megint fizetős szállóra mentünk. Szóval így teltek el az évek, és most megint itt vagyunk. Innen megyünk megint tovább.
- **A lányának van saját lakhatása?**
- Igen. Nagyon jó helyen lakik. Mert akinél lakik, az is egy vallásos hölgy, velem egyidős, mondhatni. Annak a hölgynek van két gyereke, azok most nősültek. Neki egy három szobás lakása volt, ami túl nagy volt, de nem volt munkája, sok volt a rezsije neki. Magához vette a lányom, nem kell fizetnie, csak a rezsit. Egyedül lakott a nő, de mivel nagy volt a rezsije, elcserélte azt a lakást egy másfél szobásra, Kőbányán és odavette a lányomat. A lányom a kisebbik szobában lakik, a hölgy a nagyobbba’.
- **És az unoka is ott lakik vele?**
- Nem, nem. Ő az egyik osztálytársnőjénél, egy milliomoséknál, lakik, annak a szüleivel. Ők a gyámjai a gyerekeknek.
- **Mikor lettek a gyámjai?**
- Egy éve, másfél. Már általános iskolában is egy osztályba jártak, és úgy sikerült ezt a fodrásziskolát is általuk elkezdenie. Már több, mint egy éve náluk lakik. Tulajdonképpen mikor már elsőbe ment, akkor odakerült. Eleinte még csak odament aludni a barátnőjéhez, aztán már nem is akart eljönni, mert már nagylány. Én nem

tudom, én nem nagyon értem. Picinek olyan kis dundi volt, most meg százhetven valahány centi magas. Pontosan olyan magas, mint az anyja. Szóval nagyon rendes, meg jól tanul. Kamaszlány, pont benne van abban a tizenhét éves korban. Mi hagyjuk, szépen csinálja, ahogy ott jó neki, jó dolga van.

- **Merre lakik? Melyik kerületben?**

- Azt hiszem, a XVIII. kerületben lakik, de Erzsébetre jár fodrász suliba. Ott van valami Tűzoltóság, ott van ez az iskola. Szóval nincs nagy távolság.

- **A lányuk, az édesanyja könnyen elengedte a lányt?**

- Volt, hogy az unokám a lányommal lakott, volt, hogy az apjával lakott, aztán megint a lányommal, megint az apjánál. És akkor utána jött ez, az apja szigorúbban fogta, mint az anyja. És akkor az unokám odaszökött az osztálytársnőjéhez. Akkor ment a huza-vona, hogy miért nem lakhat náluk. Ők átveszik a gyámságot, és tényleg úgy is lett, átvették a gyámságot.

- **A kapcsolattartás megvan azért?**

- Megvan, megvan. Én is el szoktam néha menni istentiszteletre, és akkor ő is jön. És akkor jön az apja is, a lány édesapja.

- **A nevelőcsalád is jön?**

- Nem, azok nem, Ő sem rendszeresen jár, csak úgy alkalmanként.

- **Hová járnak istentiszteletre?**

Én csak úgy időnként. Ez olyan szabad keresztény gyülekezet. Ez egy ilyen nagyon komoly cég. Hogy úgy mondjam, nem tudom a nevét pontosan, a VII. kerületben van a központjuk. Ez nem egy ilyen lokális szervezet ez, hanem a világon mindenhol vannak: Kanada, az Egyesült Államok, Új-Zélandtól kezdve... mindenhol, Ausztrália. Az oroszoknál nincsenek, szóval a világ civilizált részében mindenhol vannak. A világ harmincvalahány országában van képviselőjük, ugyanúgy, mint itt, és a világ minden tájáról jönnek ide előadni, színházi előadásoktól kezdve. A lányom iskolába jár, munka mellett, komolyan csinálja évek óta már, komolyan veszi. Férfiakkal abszolút nem foglalkozik, pedig benne van a korban, nyugodtan foglalkozhatna. Én nem szólok bele, ő döntése, felnőtt ember, én nem befolyásolhatom. Úgy csinálja, ahogy neki jól esik. Rosszat nem csinál. Nem tilthatom és nem is akarom tiltani, meg van elégedve magával, meg nyugodt. Jó, csinálja, gondolom, hogy előbb-utóbb ez neki kamatozni fog. Ő még növendék, de egypár év múlva – ahogy elmegy fölötte az idő – már úgy értem, hogy rutinja lesz, és meglesz a képezése. Akkor viszont már itt nyakába is szedheti a világot.

- **Mit tanul most?**

- Vallástant, de mindenfélét. Komoly vizsgákat kell tenni. Van imaóra, meg mindenféle óráik vannak. Szóval tudom azt, hogy nem egy ember, aki gyakorlatilag elkezdte ezt a vallást gyakorolni, ahogy a lányom csinálja, kint vannak évek óta Washingtonban, Ausztráliában. Nyelvtudás megvan, angolul megy neki. Minden országban saját nyelven megy a prédikáció, plusz ugye angolul, szinkrontolmáccsal. Tehát Amerikából idejön egy előadó, nincs gond, mert ott van a kivetítő, ott a szöveg. Zene van, és a prédikátor – akkor így mondom – amit mond, azonnal fordítják magyarra. És gyakorlatilag teljesen pörgősen megy, szóval anyanyelv plusz angol. Szóval ilyenek vannak. Mi meg itt vagyunk.

- **De innen is vezet az út tovább.**

- Mindig muszáj valahová vezetni az útnak, mert az útnak nincs vége. Megy a végtelenbe, ott két vonal találkozik. Az élet nem áll meg, addig mi is élünk.

- **Én még azt szeretném kérdezni ... kicsit régebbre térnék vissza. Ami régen van, arról hajlamos az ember talán kevesebbet beszélni. A gyerekkora, meg az iskoláskorról beszélt ugyan, azonban még érdekelne, hogyan alakult a**

szakmaválasztása, hogyan lett elektroműszerész. A család döntése volt, vagy egyedül választotta?

- Nem, nem. Hobbi szinten nagyon érdekelt ez engem, amatőrkedtem, pepecseltem, minél jobban benne voltam, annál jobban érdekelt. Amikor ezt a szakmát megszereztem, ez egy menő szakma volt annak idején. Ez olyan szakma volt – nem azt mondom, mint a fodrász – de hát a kereslet mindig nagyobb volt, mint a kínálat. Csak hát ugye akkor volt az a bizonyos ... ez a robbanás. Ez az elektronikai... Rengeteg integrált áramkör. Régen még csövek voltak, aztán jöttek az IC-k, processzorok, már a telefonban is. Ezekhez nem lehet hozzányúlni. Ez a szakma meghalt, mert nincs rá igény. Egy telefonba' annyi elektronika van, ha az akkori technikát számítom – a hetvenes évekbenit, amikor én tanultam ezt a szakmát, az akkori lehetőségekkel – ha akkor egy barkács-módon össze akartam volna rakni egy olyan telefont, akkor az most egy akkora doboz lenne, mint egy szálloda. Szóval nem lehetett volna kisebbre megcsinálni.
- **Önnek ez volt az érdeklődése.**
- Igen, nagyon érdekelt. Mert be kellett avatkozni az áramkörbe, ha volt hiba. Most nem lehet beavatkozni, mert vagy kicserélem, vagy kidobom. Most nincs javítás, lehet javítani, de nem éri meg. Mert egy újat vesz ezen a pénzen, amiért megjavíttatja, vagy még olcsóbban egy újat.
- **A szülei nem befolyásolták a pályaválasztásban?**
- Nem, nem.
- **A szüleivel milyen volt a kapcsolata, gyerekkorában és később?**
- Nagyon jó volt a kapcsolatam.
- **Nem volt szigorú a katona édesapja?**
- Nem, nem, nem. Szóval ahol ő dolgozott, nagyon tisztelték, szerették mindenhol. Nem volt külön szakmája, úgymond parasztgyerek volt anno, de kiemelte magát a sorból. Utána rendes civil foglalkozást kellett választania, és gyakorlatilag nyugdíjas koráig sofőr volt. Balesetmentesen kétfélmillió kilométert levezetett. Szóval mindenre szépen odafigyelt. Én is átvettem a stílusát, engem is tanított. Nagyon jó barátai voltak, nem voltak veszekedései. Emlékszem, amikor gyerek voltam, akkor voltak anyám meg apám között feszültségek. És – na mindegy, elsimult. Az unokái – a gyerekeim – imádták. És annyira szerettek hozzá menni. és nem kértük, de ők maguktól vitték mindenhova. Utaztak, meg ott voltak náluk. Ilyen szempontból nekünk könnyű volt. Mi is örültünk, mikor elvitték őket, megkönnyebbültünk. Meg hát, amikor utaztunk, akkor hová tegyük őket? Így náluk voltak.
- **Akkor ők hol éltek?**
- Mióta feljöttünk – én tizenhét éves voltam – azóta ők is itt élnek. Ideköltöztünk a XIII. kerületbe, a halálukig ott laktak. Gyakorlatilag az volt, amit én akartam. Tehát nem tudtak engem befolyásolni. Ha valamit én megcéloztam, akkor annak úgy kellett lennie. Nem kértem segítséget, én magamtól megoldottam. Ha akartam, vettem magnót, ha akartam, ideutaztam, ha akartam, odautaztam. Amikor tanultam, közben is dolgoztam. Szórtam kifelé az előfizetéses újságokat, utána meg mentem iskolába. Vagy a másik variáció: éjjelre mentem dolgozni a nyomdába, kisegítőnek, stócolni. Az azt jelenti, hogy formába igazítani a lapokat, és a gép beforgatva összerakja. Ha nincs bestócolva, akkor a földön csúsznak össze-vissza a lapok. A gép az meg nyomta, nem foglalkozott, így oda kellett segíteni, kézügyességnek kellett lenni.
- **Baján maradtak rokonai?**
- Igen, apámnak volt egy testvére – meg van is. Odaköltöztek, ő a közvetlen rokon. De attól függetlenül az apámnak voltak ismerősei ott Baján, volt falubeli pajtása, akivel úgy összejártunk, úgyhogy nem volt probléma. Itt is volt ismeretség, ott is volt

ismeretség. Én már ugyan nem voltam tizenvalahány éve Baján. Egyszerűen nem tudok eljutni.

- **Persze, nem olcsó dolog.**

- Igen, ez is, meg anyám ott van eltemetve. Nem tudok lemenni, nincs rá pénzem. Olyan örült összeg. A legeslegolcsóbb összeg is harmincezer forint lenne egy oda-visszaút, és akkor a szállást, étkezést még nem számítottunk. Nincs...

- **Édesanyja hogyhogy Baján lett eltemetve?**

- Anyámnak a szülei is időközben leköltöztek. Amikor mi eljöttünk a városból, akkor kerültek oda, mert odaköltöztek a lányukhoz, eladták azt a házat, ahol laktak. Nagyon nagy birtokuk volt. Így most visszamenőlegesen – akkor még nem tudtam értékelni - sokkal jobban szerettem azt a helyet, ahol laktam Baján. Nem unatkoztam a nagyszüleimnél sem, amikor náluk laktam, ott is voltak haverjaim. Nem unatkoztam: volt ott patak, ami kijött a tóból. Mi meg belementünk egy patakba, amiből a tó kiszélesedett, 6-7 méter széles és olyan 15 méter hosszú lehetett. Elvittük a teknőt a mamámtól, az volt a csónak. Félelmetes, nagyon jó volt. Barátokkal csináltuk. Összejártunk az utcában, kortársak voltak, egy-két év akkor nem számított. Nagypámat akkor mindenki ismerte a faluban. Gyakorlatilag akkor engem is ismertek. Mert azt mondták, hogy a Gyula bácsi unokája. No ha megtudták, akkor mondták: „*Gyere be! Kérsz egy kis süteményt?*” (nevet). Szóval akárhová ment, tisztelték, becsülték. Paraszt volt. De volt lova, tehene, mindene.

Nagyon szépen gazdálkodott: rét volt, szőlő volt, mindig volt mit csinálni. Volt ez a tszcs, abban is benne volt, és mellette a saját maga dolgait, háztájiját csinálta, vetett krumplit, volt kukoricája, minden. Teljesen önellátó volt, a közértbe, mikor ment, csak gyufát vett, petróleumot, sót. Másra nem volt szüksége, mindene megvolt. Tejért hozzánk jártak. Nyáron két hónapot is ott voltam. Nekem az volt a reszortom, hogy én vittem a tejet a faluból. A falu egyik része hegy volt, a másik része domb. Énnekem az volt a reszortom, hogy felmentem a dombra. Felvittem reggel a tejet, meg este a tejet. És jöttek, és vitték el a tejet, a tejfölt. Tehát, akinek volt tehene, annak legálisan el lehetett adni a tejterméket. Nagyon-nagyon szépen gazdálkodtak, apámat is segítették. Már 1960-ban volt tévénk, akkor még iskolás sem voltam. Apám is jól keresett. Tévé, rádió, minden volt hűtőgép. Abban az időben számítva minden. Villanytűzhely, kandalló. És már '61-ben autónk volt. Akkor ilyen nagyobb tranzakciót nem lehetett. Akkor apám mondta, hogy ennyi kéne, meg annyi kéne. Akkor nagyanyám jött ki, hozta ki kendőbe a száz forintosokat, mert akkor az volt a legnagyobb pénz. És akkor volt, hogy kért harmincezer forintokat, az már egy halom pénz volt, mindig kapott.

És vissza sem kellett adni. Amúgy is jól keresett. Rengeteg ilyen dolgok voltak, amiket nem lehet mind elmesélni. Könyvet lehetne írni belőle, hogy miken estem át, meg azóta is. De gyakorlatilag, amikor elköltöztem, akkor én már ismertem itt Pesten mindenkit. Mert én nagyon sokat jártam itt, mert jártunk rokonlátogatásra havonta. Gyakorlatilag onnantól számítva anyám haláláig, meg amíg nagypapámék éltek. Anyám '96-ig élt, én gyakorlatilag a temetésen voltam ott, azóta nem. Akkor már szobakonyhában éltünk. Ja, nem, akkor még nem, akkor még Kőbányán éltünk, de már el voltunk adósodva. Apám meg... nem is akartam mondani, csak egy fél mondat erejéig, mert nem is nagyon tartozik ide. szóval apám, mikor anyám meghalt, utána nem sokkal megnősült és elment vidékre. Valahol a Balaton déli partszakaszától egy kicsit beljebb. Elköltözött apám, nem is tudom hová. Amikor meghalt apám, azt is úgy tudtam meg, fél évvel később, mert még azt sem tudtam, hogy hol keressem.

- **Nem tartották a kapcsolatot egymással?**

- Nem, mert én nem jöttem ki jól azzal a másik nővel. Kifordult magából apám. Nem akartam elhinni, nem ilyen ember volt. Mint aki meg van kergülve szó szerint.

Egyszer-kétszer eljöttek oda hozzánk, jöttek a nagy halom krumplival, meg hozták a húst. Mondom: „*Mit csináljak ennyi mindennel? Most tömjem ki a hűtőszekrényt?*” Nekünk akkor megvolt mindenem. Én, amikor elmentem közértbe, akkor nem úgy mentem, hogy fél kiló ezt, meg húsz deka azt. Például amikor elmentem vécépapírt venni, akkor mindig elmentem a nagykerbe, és vettem egy jó nagy bálával. Elraktam a pincébe, és akkor ott volt egy vagy két évig. Mindenből sokat vettem egyszerre. Ha rizst vettem, akkor ötven kilót egyszerre. Nekem olyan hűtőm volt, mint ez az asztal duplán, tele hússal. Erre jöttek apámék, hogy rendezzük a viszonyunkat. Nekem ennyi elég volt.

Anyám után örököltem egy telket, mivel egyedüli örököse vagyok, mint egyszülött gyerek. Azt én eladtam, mert azt gondozni kellett volna, és én nem az a beállítottságú vagyok, hogy járjak le a telekre, hogy kapáljak. Azzal gond van, azzal sok munka van, nagy telek volt, 600 négyszögöl. Ez a Balaton közelében van, pár kilométerre a Balatontól. Csak hát azt én nem gondoztam. Apám járt le, mindig jött, ment a Trabanttal. A gyerekeket is vitte, hozta. Volt egy kis Balaton is, persze, azt nem lehetett kihagyni. A telek nem volt értékes, mert névértéken adtam el. Zárt kert volt: balról telek, jobbról telek, előttem telek, mögöttem telek. Szóval ilyen volt, szolgalmi úton lehetett bemenni.

Édesapám után lett volna örökségem, meg anyám után is lett volna más. Édesanyám nagyon takarékos volt, attól függetlenül, hogy nem dolgozott, apám tartotta el mindig is. Jó, időnként irodai munkát vállalt, de nem az ő stílusa volt. A gyerekeknek rengeteg aranyat félrerakott. Ugye hát hova került? A másik házasságba. A lakást, ami itt volt, egy két szobás – itt a XIII. kerületben – földszinti, gyönyörűen felújítva, azt úgy, ahogy van, eladta, de olyan ripsz-ropsz, hogy szinte egyik napról a másikra. Egyik nap még beszéltem apámmal abban a lakásban. Az a nő is balatoni egyébként – Földváron vagy hol ismerkedtek meg még akkor, mikor anyám élt, így utólag megtudva. Úgyhogy nem nagyon voltam elragadtatva a dolgoktól. Mindegy, szóval a lényeg az, hogy megházasodtak. Megtutuk, mert bejelentették. Apámnak volt egy kis autója. „*Fiacskám! Ez nem kell, add el!*” Vettek egy 1500-ost (LADA 1500-as), akkor még az volt a valami. Hát jobb volt, mint egy kis Polski. A lényeg az, hogy mikor elköltöztek, apám úgy adta el a lakást, hogy én nem is tudtam róla. Apám, mikor volt ez az örökség, akkor a közjegyző üzent, hogy menjek be. Előtte nap beszéltem apámmal. Ott volt kint nálunk, és bementem a közjegyzőhöz, akkor apám nem volt ott. Közjegyző kérdezte: „*Édesapja?*” „*Nem tudom.*” mondtam. Nekem szólt apám, tegnap, hogy menjek be. Üzent. Elmesélte, hogy neki is kell jönni. „*Jól van*” – *aszongya – nincsen semmi baj, El tudjuk így is intézni, csak azt hittem, hogy édesapja is itt lesz.*” Szóval az volt, hogy örököltem a telket, aláírtam mindent, megvolt a dolog. Akkor úgy voltam vele, hogy hogy, hogy nem. Kocsival voltam, itt voltam a Visegrádi utcában, gondoltam benézek apámhoz, megkérdezem, hogy mi van. Nyugdíjas volt, gondoltam, otthon találom. És megyek, kopogok be az ajtón. Kinyitja egy fiatal hölgy, és megkérdezte, hogy kit keresek itt. „*Mi az, hogy én mit keresek itt? Te mit keresel itt?*” kérdeztem tőle. Már apám eladta a lakást.

- **De ahhoz kellett volna az ön hozzájárulása is, mivel gondolom az édesanyja után ön is örökölte a lakás egy részét?**
- Nem, nem tudom. A mai napig mindent elvitt. Eladta.
- **Az anyai rész az öné lehetett volna?**
- Most már nem tudom, meg már nem is tudom, hogy megtámadhatom-e. Már régen eladta azt a lakást, meg is halt már, meg nem akarok én ilyenekbe belebonyolódni. Hogy majd egyszer valamilyen úton-módon kapok valamit, vagy sem. Ha én valahogy boldogulok, én akkor is magamra számíthatok. A nejemre sem számíthatok, mert ő

egészségileg sem bírná már. De dolgozik, mert dolgozunk sokszor együtt. Ő gyakorlatilag ugyanazt megcsinálta, mint én. Zacsókat csinált, volt profi gép. Én voltam a logisztikus (*nevet*). Volt, hogy a forgácsot én hordtam be, én lapátoltam be, én zsákoltam be, én csináltam meg, én szállítottam ki. Volt, amikor én szállítottam, te meg mész ide forgácsért. Megszedtem, akkorák voltak, hogy ezt a két kanapét simán meg tudtam rakni. Lejártam a körzeteket. Volt, hogy olyan sokat vittem, hogy nem fért be az autóba, csak a teherautóba. Ha valami lesz, még nem tudom, mit csinálhatnék. Még nincs ötletem. De vannak gondolataim.

- **Mire gondol például?**

- Például olyan kerékpárt találtam ki, amit nem kell tekerni, csak lépegetni rajta. Elég egyszerű mechanikája van, de nem foglalkozok vele, mert nincs az a pénz, amivel el lehetne kezdeni. Még húsz évvel ezelőtt belementem volna. Az az igazság, hogy manapság már nem lehet kitalálni újat. Például a tépőzár, az egy szenzációs dolog. Az egyik legegyszerűbb dolog, a cipzár után a második legnagyobb találmány, praktikus, megbízható és gyors. Sajnos ilyesmihez egy kisebbfajta banki háttér kell. Szóval ez nem. ...Nem tudom, lenne még valami ...? (*kérdezi tőlem*).

- **Elég sok mindent elmondott.**

- Elmondtam a kérdéseket is? (*utal a lapra, ami előttem volt*)

- **Igen, sok mindenről beszélt. Életút, az úgy adja magát, hogy az ember miről beszéljen...**

- Életút, életút... sokszor életkedvem sincs. Sokszor olyat is gondolok, amit nem mondok ki. Sokszor kiszállnék. Sokszor el van kenődve a nejem, és még én csitítgatom, hogy: „Nyugodjál meg, lesz ez még valahogy!”

- **És mi ad erőt a továbblépéshez?**

- Az az igazság, hogy nincsenek terveim, nem lehet tervezni. A mai időkben annyira más minden már. Mert régen előre kiszámítottam, hogy na, akkor most én ekkor és ekkor, ennyi és ennyi pénzem lesz, és ezt fogok venni. Áááá, ez csak a mesékben van. Amikor az első autómot befizettem a Merkúrban, '87-ben kaptam meg, akkor már Keresztúron laktam. Volt másik autóm. Két éve elkezdtünk spórolni rá, minden hónapban félretettünk, és akkor raktam be a takarékbba. Amikor a felét befizettem, tudtam, hogy mikor kapom meg, mert sorszámok voltak. Ki kellett várni a sorszámot. Akkor pont vidéken voltam dolgozni. Ott ment a tévé, bekapcsoltam a teletextet, megnéztem a sorszámot a Merkúrnál. Nekem otthon nem volt teletext a tévémen. Akkor pont Békésen voltam, Gyula mellett. Nézem: megvan a sorszám. Kész! Megyek haza, mire összecsomagoltam, már ott várt az autó, következő nap kellett menni. Vittem a hiányzó pénzt, és mentem érte. Akkor így ki lehetett számítani, de most... Ha ma van pénzem, akkor megveszek azt, amit akarok. Én tudom, mi az, hogy várás, mert én abban a korban nőtem fel, amikor pult alól lehetett azokat a dolgokat venni, ami akkor nem volt hozzáférhető. Tudom azt, hogy vettem egy AKAI magnót, az nagy szám volt 1975-ben. Az nem egy semmi volt annak idején. Nekem akkor AKAI-m volt, és front deck-em volt már akkor, mert dolgoztam és megkerestem. Az egy dolog, hogy én arra az AKAI magnóra egy évig vártam, mert minden hónapban kétszer-háromszor elmentem a boltba, és tudtam, hogy oda fogják küldeni abba a boltba. Mert nem mindenhová küldtek. És ugye kenegetni kellett a boltost, hogy mi van.

- **Még egy kérdést feltennék azért: a családján kívül kivel tartja a kapcsolatot?**

- A családdal abszolút tartom. A családon kívül itt is tartom a kapcsolatot, meg a XIII. kerületben még mindig lakik jó haverom. Még a mai napig is tartjuk a kapcsolatot.

- **Ha valami segítségre van szüksége, kihez fordul?**

- Nem igen, nem igen fordulok senkihez. Ha valami olyan van, csak magamra számíthatok. A fiamra nem számítok, nem számíthatok. A lányomra se. Hát jó, amíg a fiam itthon volt, volt, hogy segített. Ha költözködés volt, akkor jött és segített, négyszer-ötször is. Anyósom is itt lakott Pesten, –de már 10 éve elköltözött a Dunakanyarba. Ő velem sem tartjuk a kapcsolatot, csak nagyon-nagyon ritkán. Az utazás pénzbe kerül. Annak idején ki is mentünk hozzá kocsival, gyakran, de most már nem. Elvált, de az após és az anyós is újraházasodott, és anyósom megözvegyült. A nejemnek még van két öccse, meg a második házasságából az anyjának egy féltestvére, aki meghalt. Szóval egyedül van tulajdonképpen. Már 80 éves, és egy nagy házat vezet. A sógorom, aki a kölcsönkapott pénzt nem adta meg, Kanadában él. De mintha fél füllel hallottam volna, hogy megjött. Vagy csak meg akar jönni, vagy megjött. Nem is telefonált, nem tudom a telefonszámát. Ismerősökkel, barátokkal összejövünk. Egy kis beszélgetésre összejövünk. Ennyi! Úgyhogy ez. Nem is nagyon tudunk kapcsolatokat kiépíteni, mert hol itt lakunk, hol ott. Mondjuk, annyi ismerősöm van már ilyen hajléktalan téren, hogyha elmegyek a XVII. kerületbe, akkor ott is van ismerősöm, meg Budán is össze szoktam futni valakivel, ezt innen ismerem, azt onnan ismerem.
- **Mondta, hogy várható egy munkalehetőség?**
- Igen, igen, igen. Most két helyen vagyok regisztrálva. És ezt fogom megnézni, mert oda fogok költözni végül is. Akkor azt a munkát vállalom be, ami egy ilyen vasas munka, hulladékokat minőség szerint szét kell válogatni. Ez futószalagos munka, prés alá be kell bálázni a holmikat. Nem érdekel, mit csinállok, csak csináljak valamit, hogy legyen támaszom.
- **Nyugdíjra számíthat?**
- Az időm meglesz. Most is megvan a harminc év. A feleségemnek nincs meg, neki minimális a munkaviszonya, Ő nem csinált semmit. Amíg a gyerekek megszülettek, addig dolgozott, de öt évet talán. Talán (*mondja nyomatékosan*) úgy öt évet, hogy amikor jártunk közterületre, akkor az bejelentett volt, és az tartott sokáig. Az rendes munkaidőnek számított. Én most itt dolgoztam a TÁMOP programban nyolc hónapot, de ez most megszűnt. A Széchenyi programban voltunk támogatott munkahelyen. A nejem vállalt önkéntes munkát, én meg takarítani jártam, 8 órában dolgoztam, takarítottam. Ő nem kapott a TÁMOP-ban helyet, habár kaphatott volna, csak azt nem tudom, hogy miért nem kapott. Én rögtön elfogadtam a lehetőséget. A feleségem is benne volt a TÁMOP-ban csak ő nem kapott munkát. Erzsébet utalványt kaptunk, három hónapig: az első hónapban kaptunk 12 000 forintot két részletben, nem, (*gondolkodik*) egy részletben. A második hónapban 10 000 forintot, a harmadik hónapban 8000 forintot.
- **Ezért mit kellett tenni?**
- Közreműködni. Eljárni hetente, havonta beszámolni, hogy kivel mi történt. Csoportos foglalkozás volt, ezt várták el, és volt, hogy elmentünk együtt a Duna-partra.
- **Csoportosan?**
- Igen, a Horvát Vilivel, biztos ismeri, itt dolgozik, szociális munkás. Vele sok mindent csináltunk: meghívott bennünket sétálni, elmentünk vele ebédelni. Volt olyan, hogy elmentünk színházi látogatásra. Múltkorában úgy volt, hogy kötetlen beszélgetés volt a Duna-parton, aztán beültünk egy vendéglőbe és ettünk egy jót. (*mesél róla jólesően*). Mindenki választhatott, amit akart, a program állta. Amikor én idejöttem tavaly júliusban a szállóra, dolgoztam az önkormányzatnál: külső munkát vállaltunk el, járdaszegély, közterületet rendeztünk, az nagyon jól is ment. Volt négy ember, én vittem a csoportot, meg volt még négy másik ember másik területen. Annyi volt az egészben a bibi, hogy az önkormányzat kötött a céggel egy

próbaszerződést, 3 napos próbaszerződést, és ha megfelelünk, akkor egy ötéves szerződést kötöttek volna. De nem volt pénz, úgyhogy hiába kötöttek volna. Az egész úgy, ahogy keletkezett, el is múlt. Mikor idejöttem, még dolgoztam két-három hetet, és utána nem nagyon volt munkám. Mivel előtte folyamatosan dolgoztam, volt anyagi háttér, nem sok, kicsi. Azt kibírtuk. Utána, mikor nem dolgoztam, akkor kaptam ezen a munkán. Illetve augusztusban mondták, hogy nemsokára fog indulni. Akkor még kibírtam, valamennyi kis pénzünk volt, minimálon éltünk. Dohányzunk mind a ketten a nejemmel, meg a nejem kávézik, azt meg kell, hogy vegyem neki. Napi 1500-2000 forint úgy elmegy, mintha nem lett volna. No meg akkor járunk különböző helyekre étkezni. No, ez volt, amit dolgoztam a programnak. Aztán itt is beütött a krach, gondok voltak a vérnyomásommal. Itt ilyen féloldalas az arcom, meg lehetne plasztikázni. Ez gyakorlatilag úgy történt, hogy hajnal öt órakor bekopogtattam a nejemhez, hogy ébreszthessem, mert ment volna munkahelyre. És reggel, mikor ébredtem fel, olyan furcsán éreztem magam. Többször is megkapaszkodtam. Nem tudom, a nejem kinyitotta az ajtót, és onnantól kezdve... Vannak ezek az ágyak, vaslábuk van, és én a vasra estem rá teljes erőmből. Elájultam, nem emlékszem rá, hogy, de elestem. A nejem rohant a portára segítségért. Felraktak az ágyra, piszkosul fáj az arcom, el lehet képzelni. Nem is tudom, hány lemezt tettek be a műtétkor. Utána a felépülés eltartott egy hónapig. Utána egy hónapot dolgoztam, és megint volt egy ugyanilyen esés.

Utána volt egy olyan eset, hogy szintén a nejemet kopogtattam. Elmentem vécére, mondom, visszajöttem, beszólok a nejemnek, hogy fent vagyok. A másik eset úgy történt, hogy reggel korán felkeltem, és mentem volna dolgozni. Hanyatt estem, és beütöttem a fejemet, egész szépen, az egész fejtetőrészt beütöttem, nem bírtam sehova menni. Másnap elmentem a sebészetre, de ott azt mondták, hogy már nem tudnak csinálni semmit, ápoljam, s megint egy hónapig betegállományban voltam, közben jártam orvoshoz. Szedegettem a gyógyszert s ez annyira szépen beállította a vérnyomásomat, hogy 90/60 lett, előtte meg 180/110. No, utána meg ezért kóvályogtam. Azt sem tudtam, mi bajom, mondtam is az orvosnak. Akkor mondta az orvos, ez túl alacsony, hogy vegyük le ezt, vegyük le azt, vegyük le am azt. Mert akkor négyféle gyógyszert szedtem. Most, hogy be van állva 135 -140-re, szedek egyfajta, reggel és este. Jó, szedek még három fajta, de az véralvadásgátló, mert érszűkületem van. Szóval ez már nem az igazi, úgy elvagyok.

- **Ha visszagondol az elmúlt egy évre, akkor mire gondol vissza szívesen?**
- Az elmúlt egy év nagyon monotonon telt el, olyan különösen nem ragadott meg semmi. Ha most folyamatosan tudtam volna dolgozni, akkor most nem ülnék itt, lenne jogviszonyom. Akkor tudtam volna a szállón fizetni a lakbért. Mivel nem tudtam, most mennünk kell tovább. Mert az a helyzet, hogy az áprilisi betegállomány pénzem ott van bent az OEP-nél. Most már küldik, elvileg már pénteken meg kellett volna kapjam. Akkor minden menne. Ugyanúgy dolgoznék, elhelyezkednék másik munkahelyen. Be is vagyok regisztrálva két helyen, ez már a harmadik, valószínűleg ez be is fog jönni. Mióta hajléktalan vagyok, takarításokat vállalok. Jó volt nekem, még Kőbányán éltünk, a fiammal az építőiparban dolgoztunk. Akkor még a fiunk velünk volt, húsz éves körül volt, de nem tanult. Elmentünk együtt segédmunkásnak. Amikor már hajléktalanok voltunk, csak a takarítás volt, egy nagy üzletközpontban dolgoztam három és fél évig.
- **Köszönöm, hogy elmondta. Sok sikert, meg boldogulást a munkához is, meg a lakhatáshoz is. Az a kőbányai fény az alagút végén jól mutat. (Utalok az interjú elején elmondottakra, miszerint Kőbányán a lakhatásukban lakáspályázattal fogják őket segíteni).**

- Most megmondom őszintén... tudva-tudom, mert van alapja, mert vannak területi kötődéseim. Szóval bízunk benne a nejemmel, hogy meglesz. Mert amikor dolgozott a nejem, sokszor dolgoztunk egymás mellett. Odavittem magamhoz, takarítottam vagy bármi, mindig együtt voltunk. Az üzletközpontban is, én a férfi szakaszt takarítottam, ő a nőit. Ott is együtt voltunk. Ott volt egy olyan, hogy elcseréltük a műszakot egymás között, ha úgy jött ki jól. Váltottuk egymást, tényleg, amikor Kőbányán voltunk, akkor is, éjjel-nappal. Meg együtt mentünk mindenhova szállóra. Nem voltunk soha külön. Egyszer volt olyan, hogy egy szállón voltunk, de külön, meg itt is, mert így lehet elhelyezkedni.
- **Jó a kapcsolatuk egymással?**
- Nagyvonalakban jó, de vannak hibák, mint mindenhol. Van, amikor összeveszegetünk. Neki az idegrendszere nem tökéletesen jó, tehát vannak ilyen hibák, mert amnéziás: a hosszú távú memóriája jó, de a rövidtávú nem, és ebből is adódnak nehézségek. De nemcsak ebből, belejátszik más is. Persze van, amikor összejönnek a dolgok, összeveszünk. Például, ha este összeveszünk, akkor abbahagyjuk. „Kész! Szevasz!” Én megyek ide, ő megy oda. Reggel már kopog:: „Szia!” és minden helyreáll. Nem kell kibékülnünk. Nem forszírozzuk, ami előtte történt.
- **Külön szobában laknak? Mondta, hogy kopogtatnak egymásnak.**
- Igen, nem kaptunk páros helyet, de semmi gond, átkopogunk egymásnak. Ő átjön, vagy én átmegek, legális a dolog. Eddig voltunk, nem is egy helyen, ahol páros szobában leszünk.
- **Most a következő helyen páros szobában lesznek?**
- Nem, itt lesz külön férfi szakasz, külön női szakasz. Az átmeneti otthonban, ahol két hétig leszünk. Az utána lévő szálláson, ahová azután kerülünk, lesz páros szoba is, de az még nem üres, úgyhogy egy ideig külön leszünk, és ha lesz üresedés, átkerülünk. Ezzel – a nem kikötéssel – hanem kéréssel megyek oda. Nem mindegy. *(nevet)*. Mondták, hogy lesz rá lehetőség, megoldják. Van egy intervallum, amíg foglalt.
- **Igen, kis lépésben előre.**
- Nem az emberiség szintjén, de a saját szintünkön igen. *(nevet)*.
- **Köszönöm szépen a beszélgetést, minden jót kívánok.**